

אפשר לנוח - הערבי עובד

והליברלי. אין הוא החלוץ הצועד לפני המחנה, והרואה את חזון העתיד. הוא איש מן השורה, הרואה את רעיו בחלומותיהם היומיומיים, בין הפסקת-תה אחת לרעותה.

הזמן יעשה את שלו! שיבוא הליכוד, הליכוד לא טוב? בסדר, אז שיבוא המערך! בתוככי עצמו - עקב הכיבוש ושטיפת-המוח, הנמשכים שנים על גבי שנים - אין הוא מאמין עוד בכוחו של השילטון לפתור את מצוקת המדינה ולהגיע לשלום יזום עם הערבים בכלל ועם הפלסטינים בפרט. הוא אמון על מישנת "יצר האדם רע מנעוריו", להוציא את היהודים הישראלים כמובן.

במובן זה אין כל הבדל בין שילטון המערך לבין שילטון הליכוד. משמעותו האמיתית של הקונסנזוס הלאומי היא לשמור על מולחן הפסקות-התה והתמוע-לים הערביים יטאטאו את כל השאר. צה"ל עומד על המישור שלא יהיה באלגאן, ואנחנו נמשיך לעשות כסף. רק כוח עליון - היינו: ארצות-הברית - מסוגל לכפות הסדר שלום זה או אחר. זאת היא, על רגל אחת, מישנתו של האזרח הקטן. זאת היא החלקה החרבה בנפש האומה, עליה מדבר הפרופסור לייבוויץ; חלקה, שאפילו כוחות השמאל בארץ אינם מסוגלים לצאת מתוכה!

וכך ממשיך האזרח הקטן לנוע במעגל הקסמים של האשליה כי הזמן - הכוח העליון - יעשה את שלו. הוא מטאטא אל מתחת לשטיח את קורבנות הטרור, את סכנת המילחמה המרחפת באוויר, את חסכנה הצפויה לחייו ולחיי יקיריו ומתחמק ממתן תשובה צלולה באמצעות הנוסחה הגואלת: הזמן יעשה את שלו! אך הוא שוכח עובדה פשוטה ואכזרית אחת: הזמן איננו ציוני או חסיד של מדינת-ישראל דווקא.

ה"זמן-פועל-לטובתנו" היא נוסחתם של הגזלנים הנצלנים והעצלנים בעולם כולו. ההיסטוריה מוכיחה כי אין הזמן פועל לטובתם של אלה. ולעולם לא נוכל להתנער מנגע העצלנות, שפשה בקירבנו, מבלי שנחדל תחילה להיות עם המתפרנס על חשבון הזולת. ניצול ועצלנות הם תאומים-סיאמיים, המחוברים יחדיו מה"קודקוד ועד כף הרגל, וחרב הזמן כי תיפול תשים קץ לשניהם: גם לזה וגם לזו.

יצחק סובול, תל-אביב

המשורר: "בעצלתיים זורם דמי / ברית לא-קדושה כרותה לי עם הזמן האכזר / לחטביע חותם הזיקנה בפניך / אנא, סילחי לי, אמא!"

וכשם שהילד נוהג לנצל את אמו, כך הורגל עם ישראל לנצל את הערבים החיים תחת כיבושו הצבאי. אותה הקללה הערבית המתפרצת בשעת ריתחה מפי רבים, איננה אלא ביטוי לזעם אינפנטלי וחסר-אונים של אדם, שהורגל לחיות על חשבון זולתו והמצאיות החלה טופחת על פניו.

ככל שגובר הניצול וגברות הפסיביות והאדישות הנפשית; צנינות ואופורטוניזם שפל-רוח חוגגים את ניצחונם הקטנוני, ולא לחינם מדבר המשורר על הברית הבלתי-קדושה עם הזמן. זהו דם מדמו ועצם מעצמותיו של הקולפורמניזם ושל האופורטוניזם בהתגלמותם הרה"סנית ביותר. הזמן יעשה את שלו - אומר האזרח הקטן

שלא יהיו אשלויות: הצעירים חולמים היום על הבורסה ועל פתיחת מיזללות נון-סטופ, שבהן מרוויחים יפה, ועל "יירדה" לחוף-לארץ. הנערות חולמות על נישואין "טובים", עם עוזרת-בית (היום בת עדות המיזרח, מחר: ערבית). רבים בעם דוגרים על ג'וב נוח ונעים בשירותים, מתוך אמונה כי ההסתדרות תדאג למשכורתם. השוטרים מוותרים על ועד-עובדים תוך אמונה שהשר-הבוס יגלה רוח-חלב (ולאחרונה חטפו סטירת-לחי מצלצלת מהורביץ). נהגי המכוניות מסר-בים להתרכז בנהיגתם ומצפצפים, כל אחד לחוד וכולם בצוותא, תוך כדי קטל-דרכים נוראי. הקיבוצניקים, כמו כל האחרים, הופכים בהדרגה למעבידים המשגיחים על עבודת הזולת, ורק הילדים (ששוטפים את מוחם הלאומי) אין ביכולתם ליהנות ממתקנתה של העוהה הלאומית.

העם היהודי ידוע כעם חרוץ. כל גדולתו, במשך 2000 שנות גלות, מבוססת על חריצותו הבלתי-נלאית. גם ראשוני הציגונות התבלטו בחריצות הראויה לשמה: היה "כיבוש העבודת" והיתה "עבודה עברית". האם הפכנו לעם של עצלנים?

הפרופסור ישעיהו לייבוויץ טוען, כי הכיבוש משחית כל חלקה טובה בנפש האומה. רבבות הפועלים הפלסטינים מהשטחים הכבושים בונים, עובדים, מטא-טאים ומשקים את הגנים הציבוריים והפרטיים שלנו. עצם נוכחותם השקדנית בקרבנו נוטעת בנו תחושה כי אפשר לנוח, שהרי זו בושה לא לנוח בשעה שהערבי עובד. וצריך לאמץ את המוח כבדי שמישהו אחר יעשה את העבודה! המזוהמת. כדאי להתאמץ רק בשביל הרבה כסף! אתה הופך לאזרח מכוווד רק אם עומד לרשותך ערבי כלטוף את כלך ומשקה את גינתך. אתה רשאי גלולת כלפיו את, "עליונותך" היהודית, את נועם הליכותיך עם היד על הכיס.

עצלנות, מסתבר, הולכת יד ביד עם נצלנות. מקונן * ראה ציורו של הצייר היהודי הנודע ליליאן: יהודי עובד ליד מכונת-תפירה, כשבגל-הבית, דמוי ערפד, מוצץ את דמו.

פוקר פוליטי עם קלפים חלשים

בזיון וקצף, נגד כוונת קונה עולם, שהשיב פדות עמו ונתן ממשלה בראשה.

האירועים בכנסייה הגדולה הם שיא קטן נוסף בשרשרת העבירות המוסריות של הממסד החרדי-קיצוני. זמן לא רב לפני-כן הם אנסו את הציבור כולו, בהיקון אפל לחוק ההפלות. החוק בוודאי לא היה גובר לעולם את הקריאה הראשונה בכנסת אילו הצביעו חברי הבית לפי מצפונם, ואילו לא היתה הממשלה מוכרת את קיומה בפשרות אסורות. במשך שבועות עמדה הממשלה, העמוסה לעיפה בבעיות קיום קשות, באיום, כשאקדח האולטימטום נעוץ ברוקה, שאם לא יבטל סעיף 5 בחוק, תיערכה בחירות שאין אפילו מיפלגה אחת החפצה בהן. אונס מוסרי איננו עבירה על אחת מתרי"ג מציאות, אבל חילול השם יש פה.

מקריאה בעיתונות אני למד, שאותו מערך פוליטי דתי שכבש אותנו בחוק ההפלות, מכין מיתקפה פוליטית להשגתה של מטרה אחרת, שהיא בציפור הנפש של הציבור הדתי. המדובר בשינוי בחוק ניתוחי-מתים. בחוק הזה כבר דנו ודשו קואליציות רבות, אבל עתה, כשקיימת ממשלה חלשה, אין הזדמנות טובה מזו להשיג סעיף סעיף חדש פה או לשנות סעיף אחר שם. מבוקשם הוא בחישיג יד. גם בעניין זה הם מסוגלים להעיף בבעיטה את אותם מיכשולים שעמדו על דרכם במיתקפתם בחוק ההפלות. אבל קיימת סכנה שמתוך תחושה מוגזמת של כוח, הם ייגררו לסנות לשנות שרשרת שלימה של תקנות - מהפסקת עסקי-שעשועים ביום השישי בתל-אביב ועד לעניינים הקשורים בבנייתו של האינטרדיין החדש בירושלים. באחד מהנסיונות האלה עלול לקרות תקר, וגם חברי-כנסת חילוניים יחליטו על "יהרג ואל יעבור", יסרבו להצביע בניגוד למצפונם ויפילו את הממשלה.

החילוני מבין שהחיים מאירים לציבור החרדי בצבעים אחרים. הציבור החילוני גם מסכים שכללי המישחק הפוליטי, שלפיו מפעילות קבוצות-לחץ כח לקידום איני-טרסים חיוניים תקפים גם עבור המימסד הדתי-קיצוני. גם להם מותר למתוח מעט את החבל, אבל הדבר מעורר בעיה. הדתיים-הקיצוניים טוענים שאת דרכם מנחים עקרונות מוסריים בלבד, עקרונות לפי רוח-ישראל-סבא, בניגוד למימסד החילוני, שהתדרדר מב-חינת ערכיו. דווקא בגלל קביעה זו אנו מצפים מהמימסד הדתי שיעורר בנו הערכה לנורמות התנהגות מעוררות כבוד, תחת שיוכיח כי הסינדרומים הקשים של המימסד החילוני דבקו גם בו.

במישחק הפוקר הפוליטי הנערך בין הממשלה וה"מימסד הדתי-קיצוני מפגינה הממשלה עצבים חלשים וחוסר בשלות. אנלי הזיעה הניגרים על מילחמה מסגירים את קלפיה החלשים ומגבירים את הפסדיה. הכניעה לדרישות החרדים, ולעניין זה גם לאנשי גוש-אמונים, מיותרת לחלוטין. חוגים אלה יודעים היטב, כי אם הם ילחצו חזק מדי ויפילו את הממשלה, יהיה מצבם בקואליציה הבאה גרוע וכל הישגיהם ימחקו כלא היו. במערך נעשים עכשיו מאמצים להכניס למצע המיפלגה את הפיסקה האומרת, כי בקואליציה הבאה יש למנוע את שיתופם של המיפלגות הדתיות. ואם התקבל גישה זו, תחול נסיגה משמעותית בהשיגיהן של המיפלגות הדתיות וגוש-אמונים.

אז רזוע לצדיק ולישרי-לב שימחה. רובו של הציבור

מערכת הצווים המחיבת יהודי ירא-שמים, מבוססת על תשתית של תרי"ג מציאות. גם אם יקיים צדיק אורח-חיים טהור וזך, כשל מלאך ושרף, קשה יהיה לו למלא אחרי כל המיצאות, ומדי פעם נכשלים גם הנוהגים שבמהדרין בעבירה קטנה פה ושם. מצד שני, אפילו בתקופות קדומות, כשתאוות הלב וחולשות הבשר היו מינימליות, לא יכלו תרי"ג מציאות להקיף את כל האפשרויות לחטא, הנקרות במציאות של הבלי היום"יום. כבר אז נקבע עלידי יוריסטיקן הילכתי כי "רשע ברשות התורה".

המדובר ביהודי חוטא, ולצד הגוזמה אפילו ידיו דמים מלאו, לעין השמש וככיר השוק, המצליח באמ-צעות תיחכום תיאולוגי להוכיח, שהחטא שעבר איננו כלול בקודקס של תרי"ג מציאות. ולכן, מבחינה דתית הוא תמים ונקי. להבדיל אלפי הבדלות, התנהגותו של המימסד החרדי-קיצוני, אגודת-ישראל, פועלי-אגודת-ישראל ומקורביהם, איננה אומנם בתחום העבירות שבין אדם למקום, אבל היא באופן בולט בתחום העבי-רות שבין האזרח למדינה; ולכן, ספק הוא אם התנה-גות זו היא בהתאם לרצונו של קונה עולם.

יחסה של היהדות החרדית-קיצונית כלפי המדינה ומוסדותיה, גורם להשפלתה של התורה בה הם חוגים יומם ויללה ולביזוי דת ישראל. אין המדובר כרגע בנטורייקרטה, שהם גורם חריג, אלא ביהודים המנו-רקים שהגייט הירושלמי במאה-שערים, היושבים ומעו-רים בתוך עמם וגרואה מעוגנות היטב בקרקע המצי-אות. מה שנשמע ונראה בכלי-התיקשורת, בכנס הכנסייה הגדולה, לפני שבועיים, היה מוגדר בכל מדינה של גוים בביטוי מהמישנה: "מרידה במלכות", והגדרה זו נכונה גם במדינת-ישראל.

במשך מאות שנים התפתחה בדת היהודית ברכה, הנאמרת בשעה שיהודי חרדי נפגש עם גורם ממלכתי רס-ידרג. הברכה מחללת את השם, על שחלק מכבודו לבני-אדם. זוהי ברכה לגיטימית, לא מתוך שתדלנות, חנופה או פחד מחמימשל, אלא מתוך ראייה מפוכחת, שרצונו של הבורא הוא בקיימה של חברה מסודרת עם מימשל תקין; שחוק, סדר ואיפשט-צדק, שהם ערובה לשלמו ושישגונו של הפרט, אפשריים רק אם קיומם של ממשלה ושרים ונשיא. העובדה שנציגי היה-דות החרדית-קיצונית, החברים בממשלת-ישראל וב-כנסת-ישראל, לא ראו לנכון להזמין את נשיא המדינה לכנס הכנסייה הגדולה, לא התנצלו לאחר מעשה והצי-דיקו את החטא בכך, שאין גדולי-תורה חייבים בגיווני-טכס אלמנטריים כלפי נשיא שהוא בן-בית, הם בבחינת